

Womhaj Bóh!

Cižlo 42.
18. oktobra.

Lětnik 6.
1896.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždnu ƙobotu w Smolerjez knižicizhczetnu w Budyšinje a ƙu tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 w.

20. njedzela po ƙwjatej Trojizy.

Rom. 6, 3. 4: Njewěscze, so wschitzy, kotřiž ƙmy na Ahrystuša Jesuša kšchczeni, cži ƙmy na jeho ƙmjercž kšchczeni? Ssmy teho dla s nim, pohrjebani psches kšchczenizu do ƙmjercze, so runje jako Ahrystuš wot mornych sbudženy je psches tu krafnosč teho Wótza, tak tež dyrbimy my w nowym žiwjenju kšhodžicž.

Nasch tekst dopomni naž na te pschibłuschnosče, totrež ƙmy s naschej kšchczenizu na ƙo wsali. My ƙmy psches kšchczenizu do sjenoczenstwa s Anjesom Jesušom wchisli. My ƙmy do njeho nuts płodženi. My mamy dźela nad nim a na wschěm, šchtož wón je a ma. Jeho kšchizowanje, jeho wumrjecze, jeho pohrjebanje, jeho horjestacze a jeho nowe pschekrafnjene žiwjenje, to je nětko nasche. Ale wone nasche njeje, so by nam sałožk bylo sa naschu lěnjosč a žadosčiwosč, ale so by naž wabito do ƙwjateho skutkowanja a naž dopomniło na pschibłuschnosč nascheje lubosče. W cžim pať tale pschibłuschnosč wobsteji? Ně, to by hižo něščto bylo, hdyž by ty twoju kšchczenizu sa tak wažnu měł, so ƙebi hušto na nju pomyšliš. Praj ƙebi tola wschědnje: Ja ƙym kšchczeny. Ja wjazy pohan nješym, ja ƙym kšchescžijan. Ja dyrbjy mojemu sbóžnikaj podobny byčž, pschetož kaž wjele je jich kšchczenych, cži ƙu ƙebi Ahrystuša woblekli, cži ƙu Bože dźeczi. To je krafny poklad, sbóžne herbstwo, totrež ƙmy hnydom pschi sastupje do žiwjenja dostali.

Alle tajka wyšoka dostojnosč tež pschibłuschnosč na tebe položi. Sny-li prynž, dyrbiš hinať žiwny byčž, hacž jeduony hólz. Jako kšchescžijan dyrbiš ƙo stajnje na ƙwój kšchescžijansti stant dopomnicž a po nim žiwny byčž. Ty dyrbiš šte wotpoložicž a ja dobrym štejecž. To wschať bjes wojowanja njendže. Pschetož ty mašch w ƙebi teho stareho cžłowjeka. Stary cžłowjek je nascha njewěra, jawisč, hněw, njesjednocžiwosč, hordosč, žadosčiwosč, sadwělowanje a njesprawnosč. Pschecžiwu temu dyrbiš wojowacž. Twoje saforjenjene žadosče a hrěschne pschibłilnosče dyrbiš pschewinyčž, twoje wopacžnosče a słósčje wotpoložicž. Wěscze je tón knjes ƙwoju móž do nascheje kšchczenizy položit a s tym wulku móž hrěcha slemil. Alle kaž njerjad, runjež je wutorhany, s forjenjom pschezo sažo won rosče, tak tež tele forjenje sažo nowe šchodženiť won cžerja. Wone dyrbi ƙo pschezo sažo wutorhacž. Tak bylo twoje žiwjenje w wojowanju s hrěchom podobne wumrjeczu teho Anjesa Jesom Ahrysta na kšchizy. Ssmjercž na kšchizy běsche jara bolostna. Tak je tež kšchale dźelo, pod kotrymž wutroba kšchepoze, stare, šte pschibłilnosče moricž, stare saforjenjene šte žadosče s hošdžemi pokuty pschekalacž. Ssmjercž na kšchizy běsche hanibna, to běsche ƙmjercž sa najwjetšich słóštnikow, wot njeschecželow teho Anjesa s wotpohladom wuswolena. Tak tež my nješmemy se starym cžłowjekom wulke wono cžinicž. My jemu najmjenšcheje cžescze wopokasacž nješmemy, ale dyrbimy jeho sa nječestneho a njetnicžomneho měčž. Nicžo druge ƙebi stary cžłowjek njesašluzi.

Schtóž bu fšchizowany, pomaku mrějesche. Godžina wot hodžiny šo miny, prjedy hač šmjercz k wutrobje dońdže. Tón šo moli, kotryž šebi myšli, šo móhl wabjenja stareho cžłowjeka i jeny m wotmachom šanicžicž. Stary cžłowjek ma twjerde žiwjenje. Hdž šebi myšliš jo šy i nim hotowy, hlaj jena njewobfědžbowana hodžina a wón šo šašo potašuje a wožiwí. Potom mašch i nowa wojowacž a šo bėdžicž, doniž wón njewumrje. Schtóž je morwy, tón nicžo wjazy njecžuje, tón žaneho žadanja wjazy nima. Šhorn, kotrehož cžěto bėšche pšches žałošne bološče cžwilowane, a kotryž někotre šdychnjeńcžto k njebjekam póbta, jako morwy wjazy nješdyčuje, hdž jeho cžěto tež dale tkaže a hinje. Tak dyrbišch ty cžišče ša hrěch wumrjecž, šo šy bje wšcheho wješela na nim, šo wón wjazy žaneje možy na tebi nima a ty na jeho žadanja wjazy njepoškuchášch. Jeho hroženja tebe wjazy naštróžicž nješmėdža, ty dyrbišch ša hrěch šlepy a hluchi bječ, ty dyrbišch ša njón morwy bječ. Kaž je škóncžnje tón šnješ ša naš pohrjebany, tak dyrbišch i pokutu ša hrěch row wuhrjebacž a še šyllami roškacža dyrbišch twojeho stareho cžłowjeka cžišče šahrjebacž. Wón dyrbi šo wot tebe prjecž njecž kaž hrošnje wonjaze cžěto a wo nim dyrbi pšchego mjenje w twojim žiwjenju pytnycž bječ.

Duž, wy w šwjatej šchcženizy i šnješom Ješušom šjednocžene dušche, towařstwo i hrěchom wam wjazy njepšchisťeji. Duž šbėhńcže šo k wojowanju pšchecžiwu temu staremu cžłowjeki! Na šchiz i nim! Nuts do šmjercže! Do rowa i nim! Wón je to šaškuzik. Njemuštańcže, doniž jeho w rowje njewidžicže.

Potom tež to druge njewuwoštanje, k cžemuž wam šwjata šchcženiza pšchibkušnosč dawa. Wy budžecže i šhryštušom horještanycž a w nowym žiwjenju šhodžicž. Kaž pola šnješa na cžěmny cžichi pjať jašne jutrowne ranje pšchidže a še šmjercže žiwjenje, kaž w pšchichodže i tkažazeho šymjeńneho šornješkka mlode šymy ššhadžaja, kaž šo i nožy džen porodži, še šymy lėcžo, tak je tež w kralestwje hnady. Šmjercž stareho šadama dyrbi prjedy hieč, potom dyrbi a budže šo nowe žiwjenje porodžicž, potom budže pola tebe rėlacž: Stare je šaškto, hlaj, wšchitko je šo nowe šcžiniko. Nowe bywa twoje štejnišcže k šakonjei teho šnješa. Twojemu staremu cžłowjeki bėšche šakon cžežki špšchahw, pšchecžiwu kotremuž šo wón šbėhašche a kotryž cžyšche wotšchacž. Nětko pať ty rad w šnješowych šasnjach šhodžišch a i šamolom prajišch: Ša mam špodobanje na Božim šakonju po šnutsfownym cžłowjeku. Nowy bywa twój wobšhad i Bohom, nowe twoje towařstwo i cžłowjekami, nowe te pucže, kotrež ty šhodžišch, nowa ta rėcž, kiž ty rėcžišch, nowe te wješela kotrež ty pytašch, nowe te šlóncžto, kotrež tebi šwėcži, nowy tón wotšknjeny kónž, ša kotrymž štejišch.

Na našču šchcženizy šmy dopomnjeni. Šim wjele bješ nami bėšche to šnano hač dotal morwe a prošne wašchnje. To wona njeje a to nam tež pšchichodnje bječ nješmje. Wona je nam teho šnješa Ješuša do wutrobny daťa, teho, kotryž je šo šaronowemu prutej šelenicž dať, teho, kotrehož roška je kaž roška šeleneho pola, teho, kotryž je našchich hrěchom dla šchizowany, wumrjek a pohrjebany, našcheje prawdošče dla pať šbudženy k nowemu žiwjenju. Duž nadobudžmy šebi w towařtwje i nim tež tu móž, kotraž hrěch w naš podtkóčuje, šchizuje, mori. Štańmy tež i šhryštušom horje a šhodžmy w nowym žiwjenju.

Pomyšlmy šebi na našch šchcženški šlub. Pomyšlmy šebi, šchtož šmy my w rańšchei hodžinje našcheho žiwjenja temu šnješeji šlubili. A potom šhibujmy šwoje kolena a špėwajmy:

Lubošč, ja šo podam cži,
 Čžu twój woštacž wobštajny.
 Šamjen!

S cžežkeho cžaša.

5. Cžežke špytowanja.

„Kať wulka je nuša! Šsmil šo, šwėrny Božo!“
 Pjecž lėť je šo minylo. Šajncež šwójba njeje šo wjazy do hole wrócžila, ale je šo w šlebaně domje na pšchego šašydlika. Bóřny po tym, šo bėchu šo pšched pjecž lėťami wšchitžy šchwejdžo i Draždžanskeje wokoliny wuhnali, bėšche šo hajnik junu na pucž podal, šo by pohladať, kať i hajnkownju w holi šteji. Wulžy šrudženy bėšche šo wrócžil. Šenož někotre šamjenje bėchu tam hišcže ležale, hewať bėšche wšcho hač do cžišta špalene. Schtóž pať bėchu šebi pšchi Břěšizy ššhowali, njebėšche ničto wupaťoščil; to pšchewješechu šebi nětko do Draždžan do noweje domišny. Tež w Draždžanach bėšche šo ša pjecž lėť wjele pšchemėnilo. Wškowanje a rjemješništwo šo nješadanišchtej. Šsamo bohatty pšchepuz šleban štajnje šhubjowašche. Mėšto bėšche i wójnu a i šhoroščemi wjele mėšchčanow šhubiko. Wšchudžom cžwilowašche hlóđ ludži, a hižo wóšom njedžel dolho njemėjachu tež w Draždžanach ani šhlėba ani mjaša. A tajkej nušy bėšche šo hišcže šchwejda pšchidať, kotryž wonka pšched mėštom paťoščesche.

W nam derje šnatym domje na hlownej dróžy bėšche dženša jara cžicho. Tu drje šo hlóđ hišcže wo durje klapal njebėšche; toľa wobydlerjo mėjachu tež tu šwoje štarošče. šlebaně macž bėšche cžežto ššhorila. Dženša rano bėšche tu štary lėkať Tobiasz pobyl. Špokšmurjenym mješwocžom bėšche wotešchol. Nětko jeho i nowa wocžakowachu. Wo šštwje, hdžej šhora ležešche, knježesche šmjertna cžiščina. Pšched ložom šteješche wulki pšchedštam, šo njeby jašne šwėtko wot wofna šhorej ššchodžiko. Šódla loža štejachu šlebaně knješ, hajnik a jeho mandželšta. Maľy šandrij, kotryž hižo pjecž lėť do šhule šhodžesche, šedžesche ša blidom; dženša tež jemu ničto do hlówy njechašche; štajnje hladašche še ššyřkom k šlebaně lubej cžečče. Nětko dońdže lėkať. Pšchedštam šo na boť šuhny a šlóncžne pruhi wobšwėtlachu šhori. Na šmjercž blėde bėšche jeje mješwocžo. Šenož šti šłowčška lėkať praji: „To je mór!“ Pšchitomni hišcže bóle wobłėdnychu. Šaj mór to bėšche! A wo ššjedž nožy šašupi šmjertny jandžel do šštwy a dońdže k ložu šlebaně macžerje. Šrano šahe hižo powjedachu šebi ludžo wšchudžom w mėšcže: „Mór tu je! Šola bohatty šlebaně je šebi po šwój přeni wopor pobyl!“ Šcžicha donješechu šemrjetu na Božu roľu. Šenož hluboko šrudženy mandželški, šajncežy a štary šwėrny šlužobnik bėchu šobu na pšchewodženju. Šižo na druhi džen pšchidže hrošny mór po šwój druhi wopor do šameho doma. Pšchi wječornych šmėřkach poššicži šmjertny jandžel šajncež naně šwoju ruku. „Šano!“ bėšche mřejazy hišcže i cžicha praji; potom šandželi šwojej šwėrnej nanowej wocži na wėcžnje. Tež štareho šwėrneho šlužobnika donješechu bóřny po tym k wėcžnemu wotpocžinťeji. A dale krocži šmjertny dajer i doma do domu, tu wotwjedže „mlódych“ do rowa, tam „štarých“, — tu „wošebnych“ a „bohattych“, tam „šhudyh“ a „niřkich“. Wšchelate domy šo wnpřošdnichu.
 (Šokracžowanje.)

Šši pokladnižy.

Štoju pokladnižu ša wutrobu a dom, ša šchulu a žyrkej je nam našch dr. šarcžin Luther daril. Mėnju pšcheloženje biblije, maľy katechizmuš a špėwarške kniži.

Š přenja pšcheloženje biblije. Šižo prjedy mėjachu Němžy někotre pšcheložki biblije w šwojej rėcži, ale wšchě tute pšcheložki bėchu pšchepatne a po łacžanřtim pšcheložku, kiž bėšche pošny šmyřkow a jara hubjeny. Mathešius, Lutherowy pšchecžel, praji: „Ššym tež jako mlóđenz jenu njenėřku bibliju cžital, ale ta bėšche cžmowa a cžėmna. Duž bėšche šawėrno nušne, šo by šo

prawy pscheložer f džělu hotował. Tajki běsche Luther. Jeho snajomoscj i duchom swjateho pišma, jeho mišchterstwo w ludowej rěczy czinjesczej jeho kmaneho ja tajke džělo.

Kaž je snate, je wón tutón wulki skutk pscheloženja biblije na Wartburzy japoczal. Nowe lěto 1522 japocza wón nowy testament pscheložič, pschi pscheloženju stareho testamenta njechascje pomozu swojich pscheczelow parowacj. Do Wittenberka so wróczi- wšchi da wón nowy testament 1522 hnydom do czisheca. Potom pak hotowascje so hnydom k nowemu pscheloženju stareho testamenta a pscheněmczi jón i pomozu swojeho pscheczela. To njebě sawěr- nje žane lohke džělo. Luther sam praji, so je druhdy 2, 3, 4 njedzele dolho jene jeničke słowo (prawy) wuras w němstkim) pytal, so je pola Hioba hušto i Melanchtonom a i Murogellom ja 4 dny lědma 3 rynczki pscheložil a hdžež my nětkle kaž psches hěblowanu desku khodžimy, tam je so se swojimaj pscheczelomaj poczič a prózowacj dyrbjal, domiž wšchě wulke czežoty i pucza njeběchu. W lěcze 1534 wuńdže zyle swjate pišmo w němstkej rěczy. Ale posdžischo njeje Luther hač do swojeje smjercze jastal swój pscheložk biblije dale a bóle porjedzič a polěpschowacj. Zyle wěšče ma ewangelišta zyrkej prawo, tutón Lutherowy pscheložk biblije dale porjedzič w hebrejskim a grekskim tekstje a někajke smylki, kiž so hiščeze wostale, wotstronicj. Tola na kóždy pad dyrbinu tamnemu wuczenemu prawo dacj, kiž je prajil; „Ženje njeje žana kniha tuteho swěta tak mišchtrizy pscheložena, kaž Lutherowa biblija.“ A tež druge słowo rad podpřisamy: „Hdy njebudžishe Luther žane druge džělo czinił, hač bibliju pscheložič, dha by hižo to jene dožahało, so by so jeho mjeno czešćilo hač do kónza swěta.“

Druha pokladniza, ja kotruž mamy so Lutherej džakowacj, je Lutherowy mały katechismuž. Pschicžina k temu běsche tuta. Po Lutherowej radje da kurwječch Jan Wobstajny w lětach 1527—1529 w zylim swojim kraju zyrkwinu wšitaziju wotměc. Našonjenje, psches nju czinjene, njeběsche na žadnu pad swježelaze. Wšitatorojo namakachu to niz jenož w wšchědnym ludu, ale tež pola fararjow tajku njewědomoscj w wězach wěry a sbóžnosce namakachu, so miły Melanchton wo tym piša: „Tak móže so to samolwjeć, so so hač do ludžo hač dotal w tajkej wulkej njewědo- mosczi a hluposczi wostajili? Moja wutroba krawi, hdyž tutu žaloscj wohladam. Du hušto na bok a wuplakam swoju boloscj, hdyž žmy někajku wožadu wopytali a pschepytali.“ Luther pak piša w swojej prjedyrěczy k małemu katechismužej po swojim krutym waschnju: „Pomhaj, luby Božo! Kajtka žaloscj žym tam wohladał, so wšchědnny muž i žyla ničžo njewě wo kšesecžianiskej wucžbje, najbóle na wšach, so bohuzel wjele fararjow njerosymu wuczič, a tola rěfaju wšchitzy kšesecžijenjo, dyrbjaj kšecženi byč a swjataj sakramentaj wužiwacj a njemóža ani wótczenajch, ani wěruwuwnacze ani Bože džekacj kasnje; woni so živi kaž kót abo kaž njerosomne swinje.“ Tuta njewědomoscj we wězach, kiž tola dušchu a sbóžnoscž nastupaju, Lutherej tak žel czinjescje, so 1529 mały katechismuž ja lud wuda, so bychu so po nim roswucžowale a so by i njeho hłowne wucžby kšesecžianiskeje wěry a kšesecžian- skeho žiwjenja nawukli a nimo teho wuda tež wulki katechismuž ja fararjow k jich roswucženju. Lutherowy mały katechismuž je nam wožebje drohi a luby. Lutherowi pscheczeljo rěfachu kate- chismužej „mała biblija ja lud“. Dr. Jonas praji: „To je prawa biblija ja džěczi. Pschetož, kaž so w bibliji to namaka, sčtož je ja wěcžnu sbóžnoscž nužne, tak tu w krotkosczi jednorje, kóždemu srosymliwe, so so njeby ničto samolwil, so je jemu pschecžěla.“ Jan Matheis, stary duchowny w Soachimsthalu, wuřnawa: „Hdyž njebudžishe Luther hewal w swojim zylim žiwjenju ničžo dobreho wuřtajił, dha njemohl so jemu tola žyly swět dodžako- wacj ja tutón žohnowanjapolny poklad.“ Wječch Soachim An- haltski, jara wucženy muž piša sam se swojej ruku do małego katechisma: „Mimo biblije je to moja najlěpscha kniha.“ Wój- woda Bjedrich II. Siegnitski jón tak lubowascje, so wón pschifasa, so by so wón jemu do ruki dał, hdyž budža jeho pohrjebacj. Haj samo katholicke bohospłowz w Benattach, kiž běsche katechismuž čital, prajescje: „Sbóžnej tej ruzy, kotrejž stej tutu knihu pišaloj.“ Sławny, psched krotkim semrěty stawisnat Leopold i Rauke piša w swojich konfirmacijich stawisnach: „Katechismuž, kotryž Luther 1529 wuda, wo kotrymž wón praji, so jón sam spěwa, tajki stary doktor, kajkiž je, je runje tak džěcžazy, kaž hlubokeje myšle, tak srosymliwy kaž potajny, jednorý a wšhofi. Sbóžny tón, kiž swoju dušchu i nim živi a so jeho džerzi. Wón wobředzi wulki trošch

w kóždym wokomiku, kiž je tež najmudrišchemu njes mudrymi doječ a nadoscž.“ K tutym rošfudam wo Lutherowym katechismje, k kotrymž móhli hiščeze wjele wjaz pschidružič, chzemy jenož hiščeze słowo Luthera wo nim pschidacj: „Ja, hač runjež žym doktor swjateho pišma, nježym tola hiščeze i džěcžazy wucžbu wuřhol a njedorosymju hiščeze prawje Bož: džekacj kasnje, wěru a wótczenajch, njemóžu jo hiščeze doschudowacj a domuknyč, ale wuknu w nim hiščeze wšchědnje a wuknu katechismuž se swojim žynom žankom a se swojej džowcžicžku Madlemu. Nječ je to wšchitkim kšesecžianam i dobrým pschikladom.“

Tšecža pokladniza so ewangeliske spěwariske knihi. Hižo běsche drje w zyrkwi kšjedžneho cžaža zyrkwinske spěwanje; ale tuto nje- wuwjedže so wot wožady, ale pak wot duchownych, pak wot khora sdbželanych wumjelskich spěwarjow a to hiščeze niz w narodnej macžernej rěczy, ale w ludej njerosymliwej kaczanschecžinje. Zyle tak je hiščeze džensa w romsko-katholickej zyrkwi. Spěwariske knihi w prawym rošomje tuteho słowa nimaju w tutej zyrkwi. Sa to mamy so reformaciji džakowacj. Luther sam běsche sarjadnik noweho ewangeliskeho zyrkwineho spěwanja. „Sa chzu“, tak wón 1523 piša, „po pschikladje profetow a starych wótzow zyrkwe, psalmy ja lud pišacj, to rěfa duchowne kšerlujche, so by Bože słowo tež w spěwach w ludu wostalo. Hižo w scžehowazym lěcze přenja ewangelišta spěwariske knižka, wobstejaza i 8 spěwami pod napisom: „Kšesecžianiske spěwy“ do swěta wuńdže. S žyla mamy wot Luthera 37 spěwow. Nělotre pscheloži wón swobodnje i kaczanskich khwalerskich spěwow, „Čže Božo khwalimy“, „Mly wěrmu wšchitzy do Boha“, „Budž žesom kšeršecze khwalimy“. Druhe wobdžela po starych němstkich spěwach, kaž n. psch. psalm 46: „Žednu twjerdu hrd je našch Bóh sam“, psalm 130: „K tebi so wolam i hlubiny“. „Ty snajescj, knježe, moje lěta“. Druhe pak je pěžnil sam po sacžucju swojeje wutroby: „Sdžerž, knježe, tvoje słowo nam“, „Nětk wješelcze so kšesecžjenjo“. Sslowa a hłowu wšchitkich tutych Lutherowych kšerluschow běchu tak jasne a srosymliwe, tak lubosne a wutrobne, so mějachu jadro a móž, so swježelachu a trošchtowachu a wšchitko žarowanje a rudjenje sacžerichu, kiž běsche bamž w swěcze nacžinił. S wulkim wštanjom pschija teho dla lud krasne Lutherowe spěwy, kiž naj- prjedy jenož na wožebitych kopjenach i notami hłowow wuńdžechu. S wulkej spěschnosceju so rošchěrjachu a hdžež so jim sadžewki stawachu, tam sakhowachu so w listach a romjattach. Psches tutón jenički kšerlusch: „Nětk wješelcze so kšesecžjenjo“ bu wjele stow kšesecžianow k prawej wěry domjedžene, kiž prjedy Lutherowe mjeno njechachu kšlyšecj; ale tute nadobne swěrne słowa sajachu jim wutroby, so dyrbjachu k wěrnosczi pschipadnyč. Haj samo najwjetšchi njepšchecželjo Luthera ja to swědcža. „Se jara wulki džiw“, sčpaniski mnich praji, „tak so tamne spěwy Lutherowu wěru rošchěrili, kiž w wulkich žylach w němstkej rěczy i Luthero- weje sčtudowanjskeje jstwy wulecžachu a so w domach a w dželar- njach, na torhoschecžach, hařach a polach spěwaju.“ S dobrým swědomnjom móže teho dla jedny Lutherowy pscheczel prajicj: „Wšchitke pobožne wutroby dyrbinu wuřnacj, so je nam Bóh psches Luthera w jeho spěwariskich knihach něščto wšhofe, spodžiwne a wožebne daril, ja cžož so jemu njemóžemy do wšcheje wěcž- nosceje dodžakowacj.“

S přemich ewangeliskich spěwariskich knihow je po cžažu wulka žyla spěwariskich w němstkim kraju nastala. A runje w najnowišchim cžažu so we wšchěch ewangeliskich krajnych zyrkwjach tamne stare poklady zyrkwinskich kšerluschow niz jenož wot Luthera ale tež wot jeho dostojnych nasčednikow hač do najnowišcheho cžaža sčtajale a so tak nam bohato macžinu ja krasne ewangeliske spěwariske knihi pschicžile.

Ty pak, ewangeliski kšesecžijano, sakhowaj žebi je, tute tji nje- saprahujomne pokladnizy, kotrejž je čzi Luther wotewrił, kšerstu bibliju, katechismuž a ewangeliske spěwariske. Tu njeje kónza pokla- dom a tu je bohatošč krasnych kamusčkow (Majum 2, 10); w domje mudrych je lubosny poklad (Pschicžl. Sal. 21, 20).

Wšhelake i bliska a i daloka.

W poslednim cžisje je so najpomnił, so wunosč i pschedawanja twarjenjow kšerbskeje wjeřti na Draždžanskej wustajenzy nadžijomije našchemu Macžicžnemu domej k lěpschemu pschicžiwacju. Wo tym běsche so nam wopacžna powjescj dostala, dokelž ma tónle wunosč do powšchitkowneje wustajenskeje pokladnizy pschicž, kotraž je tež natwarjenje tych twarjenjow saplacžila. Ale Bohu budž džak je wopnt našeho museja tak bohato byl, so smějemy

nadžijomnje i teho wunofcha rjany twarsti kamjen sa nasch luby Maczicznj dom — a tež kasczic, do kotrehož bu so darj w museju i skladowale, prošdnj woštał njeje. A wy lubi Sserbja, kiž so hnano njesježe na tónle kasczic w museju dohladali abo tam pobyli njesježe, njesabudžeže na nasch Maczicznj dom. Wy wjazj podarmo na njón czařacj njetrebacze. Futry so i skladny kamjen sa nasch Maczicznj dom w Budyschinje položi. So bychmy to i dobrej nadžiju a i lóhlej wutrobu móhli, i temu pomhaježe, lubi Sserbja! Hdyže móžecze hwoj dar wotedacz, wy derje weseže!

Schoda pišes létuški manevr w naschj Lužizj naczinjena so nětko wot komiřijow, i temu postajenych, wobliczuje. Kaž je křihčecj, je so wot wyřchnořeže 500,000 hrinow so tu schodu i rosdželenju wustajilo. Se wšchitkych stron křihčimj, so bu ludžo i tym, šchtož jim komiřije dawaja, spotojom. Duž je so dopjelniło, šchtož my lubym cžitarjam do manebra prajichmy, so móža bjes stracha byč, so budž: nasch stat naschim ratarjam polnje žylu schodu sarunacz.

12. oktobra je křifka ewangeliko-luthersta synoda hwoje přenje wažne woblamknjenje měla. Wone so na to počahuje, so ma so zyrkwinske prawo wot 30. měrza 1868 pišcheměnicj a so maja wot nětko wšchitzy statni duchowni jeteje wořady, to prawo w zyrkwinskim přjódstweřstwie se kobotawami byč. Dale je so to postajenje, šchto móže so sa zyrkwinskeho přjódstweřstwa wušwolicj, rasnišo a wesežišcho wuprajilo. Teke postajenje (§ 8 stareho sakonja) ma so nětko tak: „Wušwolicj móža so jenož wořadni, kotřiz maja prawo wolicj. kotřiz maja dobru křwalbu, kotřiz bu křchesczjaniske smyřlenje, wójnacze a najhonjenje w zyrkwinskich naležnosčach pokasali a kotřiz bu 30 lět stari.“ Woboje je weseže dobre a wosleňšche wořebje i temu dopomha, so je takim jenož fastup do zyrkwinskeho přjódstweřstwa wotewrjenu, kotřiz móža tež naležnosče naschich zyrkwow a wořadow fastupowacz. Bóh tón křnješ chyzł na daljšche wuradženja synody i sbožu zyrkwije hwoje žohnowanje křascj!

Ruřki křěžor je jako Franzowku wopušczil a kaž so sda, je so jemu w Franzowstěj jara derje lubilo. Franzowki luo je tež wšchitko cžinił, šchtož móžesche ruřkemu hamofnježerjej cžesče wopokajacz. A to je tež křěžor džatownje pišipóřnal. Hdyž bechu jeho řeče, jako do franzowsteho kraja fastupi, najpředj hymne wón so dženi a cžoplišo džatowasche a šfónczuje po wojeřstěj paradže wo hwjastach pišcheczestwa, kotrež wobaj ludaj šjedwocza, a wo bratrowstwie w brónjach powjedasche. Hacz je wopravdžity piřny hwjast bjes franzowstím a ruřkim ludom, so prajicz njeda; ale sameseže na přeni wofomik tele křěžorowe řeče nastrožaze mēr do stracha stajaze křinczachu. Ale nadžijomnje tak šle njere, kaž so na přeni wofomik idasche. Bjes Franzowstamj wot šahorjenosče so pyrjazymi wšchat dyrbi šfónczuje kóždemu cžlowjetej cžoplo wořawo wutroby byč — a tak drje je so tež ruřkemu křěžorej šschto. A i temu wšchat něšchto druhe pišchindže, so ma ruřki křěžor wulki kraj a malo pjenes, franzowsojo pak dobry bohatj kraj a wjele pjenes — a Franzowsojo budža nětko, hdyž je jim ruřki křěžor tak rjenje cžinił, cžim šwolniwšchi sa Ruřowstwu nowu počezowku na so wjacj a kaž najwažnišche poweseče powjedaja je Franzowstka hižj nowu počezowku wot 1200 milionow sa Ruřowstwu na so wšala. Sa telko pjenes wšchat je ruřki křěžor Franzowstam mjedomu pomasfu w šlódkich šlowach woptacz dacj móhł. A so my na tón wopyt ruřkeho křěžora w Franzowstěj, kaž by wón nam hwoje njepšcheczestke smyřlenje šjewicz chyzł, telko wažnosče křascj njekřemj, šhawje pokasuje, so je ruřki ministr šwonfownych naležnosčow, Schischkin, kotřiz je tež šobu w Franzowstěj pobyl, wutoru na hwojim domojpuczju do Ruřowstweje do Barlina pišchijel a i naschim křěžorstwowym kanzlerom hromadže byl. Hacz hnano ruřki křěžor, kotřiz je tu křwilu pola hwojeho pišchichodneho nana, wójwodj Šestenskeho, na wopyče, domoj puczju do Barlina pišchijedže, je njeweste. Najterje niž, pišchetož to by tola wbohich Franzowstow, kotřiz so nětko w najšlódšich šonach kolebaja, jara bolalo.

A hlaj, ja hym pola wař wšchitke dnj hacj do šfóncženja teho šwěta.

Mat. 28, 20.

Róždj dženi ma hwoju prózu, Šswoju starosč wšchědnje ma, Jesuř pak nam i kóžděj nozu Rowe pošyljenje da:

1. Njedžela:

Dženka wolaja cže swony,
Dženj je šwjata njedžela;
Njehlada j na druge strony,
Dženj so duřcha wofschewja,
A Božom' domej prošj cže
Jesuř, šlónzo, žiwjenje.

2. Wondžela:

S Jesuřom dženj šapoczj dželo!
S Jesuřom wšcho derje dže;
So by žohnowane bylo,
Přchi džele cže šchituje:
Jesuř špoczatk a kónz je,
Jesuř šwěrnj wořtanje.

3. Wutora:

Dženka špomj, kař Jesuř tebe
Wšchědnje wodži, trořchtuje,
Njehlada wšchi na šam šebje
S wěcznej' šmjereče wutorhne:
Jesuř pišchindže na šwět šam,
S nusy pomha cžlowjekam.

4. Šsrijeda:

Wšchědnje šmjerečj tu na naš kafa
Šsrijedža w naschim žiwjenju,
Boži šud tam na naš cžaka,
Šsřednita mam w Jesuřu;
Přes Jesuřa šmjerečj a frej
Bóh naš cžini šuda frej.

5. Šchwórtk:

Šswjate wotkasanje trořchta
Jesuř dženska wustaji,
We nim duřcha ma dořč trořchta,
We wěře so pošylni:
Na tebe wón šabyl njej'
W modlitwje w Gethsemane.

6. Pjatk:

Jesuř dženj na křihzu wola:
„Dokojane wšchitko je!“
Naschj duřchi trořchtne šlowa!
Přes jeh' šmjerečj naš wumóhł je;
Jesu, twój křihz, bolosčj wšchu
W wutrobje šej wopomnju.

7. Šsobota:

Pošledni dženi šwěru wopomj,
Hdyž tón tydžen i kónzej dže!
Na hwoju šmjerečj so tež dopomj,
Hdyž so šabbat šapoczj;
A wječoru so bliži cžas:
Jesu, wořtan' pola naš!

Ernst Šelaf.

Šchto móže žona cžinicj.

A M. žona pišchindže, kotraž jeho prošesche, so by sa jejneho bjesbóžneho muža prošyl, a špytal jeho i šchryřtuřej dowjesč.

„Kař dolho seže ženjena?“ so M. praschesche.

„Dwazyczi lět“, wona wotmolwi.

„Šchto seže sa tón cžas cžinila, so byšchče šwojeho muža i šchryřtuřej dowjedla?“

„Ja hym jemu řečala, ja hym sa njeho prošyla, ja hym jeho namolwjala, so by so i wořadže džeržal.“

„A wy seže dwazyczi lět jeho žona byla?“

„Haj, mój knježe!“

„To něšchto w rjedže byč njemóže“, M. praji, i šlowu wijo.

„Wón dyrbjal dawno hižo pola teho šnjesa byč. Šče wy štajnje pišchid jeho woczomaj křchesczjaniske žiwjenje wjedla?“

„Ja so boju, pišchezo niž.“

„Šče druhdy wobožna byla a šwarjela?“

„Haj, jara huřto.“

„A šchto wy potom cžinjeschče? Šče so šamolwila abo seže jemu prajila, so je wam wutrobnje žel, so seže jemu hubjenu pišchklad dala.“

„O ně, to ja ženje cžinila njejšym! Sa to njemóžach.“

„Hlaj, moja luba, jow teži. Wasch muž njere, sa kotrehož mam prošycz, ale wy to seže! Hdyž je wascha wutroba w prawym smyřlenju a wasche žiwjenje prawe cžini, potom dolho njetraje a Bóh w wutrobje wascheho muža wobhdenje namafa.

A wonaj so hromadže modleschtaj. A žona šebi tu wuczbu i wutrobje wša a bórjy po tym so M—owe wěšččenje dopjelni. Tón muž so i temu šnjesej wobroczi.